

Elintarvikehygieeninen osaaminen

Hygieniosaamisen vaatimus

Hygieniosaamisella tarkoitetaan elintarvikealan yrityksissä työskentelevien ja elintarvikkeita ammatikseen käsittelevien tietoja ja osaamista seuraavista asiakokonaisuuksista sekä näiden osa-alueiden jatkuvaa tietojen ja taitojen päivittämistä:

- 1.Perustiedot mikrobiologiasta ja elintarvikkeiden saastumisesta (kontaminaatiosta)
- 2.Ruokamyrkytykset, hygieeniset työtavat
- 3.Henkilökohtainen hygienia
- 4.Puhtaanapito
- 5.Omavalvonta
- 6.Lainsäädäntö, viranomaiset.

Käytännön hygieniosaaminen on näiden tietojen soveltamista jokapäiväisessä työssä. Hygieniosaaminen on lakisääteinen velvoite elintarvikealalla.

EU:n yleisen elintarvikehygienia-asetuksen (852/2004/EU) mukaan elintarvikealan toimijan velvollisuus on vastata siitä, että kaikkia työntekijöitä on perehdytetty, opastettu ja tarvittaessa koulutettu elintarvikehygieniaan liittyvissä asioissa työtehtävien edellyttämässä määrin.

Kansallinen elintarvikelaki (23/2006) edellyttää, että hyväksytyssä elintarvikehuoneistossa *helposti pilaantuvia pakkaamattomia elintarvikkeita työkseen käsittelevien* henkilöiden on osoitettava hygieniosaamisensa Elintarvikeeturvallisuusvirasto Eviran mallin mukaisella osaamistodistuksella, eli nk. ”hygieniapassilla”. Elintarvikealan toimija vastaa kustannuksellaan tämän vaatimuksen toteutumisesta työntekijöidensä osalta osana omavalvontaansa.

Hygieniosaamisen osoittaminen ja osaamistestaajat

Hygieniapassin voi saada suorittamalla hyväksytysti Eviran laatiman erityisen osaamistestin tai esittämällä todistuksen sellaisesta tutkinnosta tai koulutuksesta, johon vastaavat tiedot katsotaan sisältyvän. Tarkempia tietoja hyväksytyistä tutkinnoista ja koulutuksesta on Eviran määräyksen hygieniosaamisesta (1/2009) liitteessä 2.

Hygieniapassi muodostuu A4-kokoisesta paperitodistuksesta sekä muovisesta kortista. Kumpaakin hygieniapassin osaa voi käyttää hygieniosaamisen osoittamiseen.

Osaamistestejä järjestävät ja Eviran mallin mukaisia hygieniapasseja myöntävät eri puolella Suomea itsenäisesti toimivat, Eviran hyväksymät osaamistestaajat. Lista osaamistestaajista, jotka ovat antaneet luvan julkaista yhteystietonsa, löytyy Eviran internetsivuilta osoitteesta (<https://www.evira.fi/elintarvikkeet/hygieniapassi/>).

Evira ei järjestä hygieniosaamiskoulutusta, osaamistestejä eikä myönnä hygieniapasseja.

Osaamistesti

Osaamistesti suoritetaan kirjallisesti suomen tai ruotsin kielellä. Testi sisältää 40 elintarvikehygieniaan liittyvää väittämää, joista testattava valitsee mielestään oikean vaihtoehdon. Testin läpäisee jos oikeita vastauksia on 34/40. Osaamistestaajat voivat pyytää Eviralta erikseen lupaa järjestää osaamistesti myös ns. erityistilannetestinä. Erityistilannetestissä voi käyttää esimerkiksi sanakirjaa apuna tai testaaja voi käännettää väittämät etukäteen muulle kielelle. Näissä erityistilannetesteissä testin suorittaminen tapahtuu muuten samoin kuin normaalissa testissä. Oikeisiin vastauksiin ohjaavaa apua (muistiinpanot, keskustelu muiden kanssa tms.) ei saa käyttää missään osaamistestissä.

Hygieniaosaamisen osoittamisen maksullisuus

Evira perii osaamistestaajilta jokaisesta myönnetystä hygieniapassista maa- ja metsätalousministeriön maksuasetuksen mukaisen maksun, joka on tällä hetkellä 6,00 EUR/hygieniapassi. Elintarvikelain mukaan osaamistestaajilla on oikeus periä asiakkailtaan testin järjestämisestä aiheutuneet todelliset kustannukset.

Osaamistestaajien määrittelemät hinnat osaamistestille vaihtelevat sen mukaan järjestääkö osaamistestaaja koulutusta ennen testiä ja missä laajuudessa sekä millaisia muita kuluja testiin järjestämiseen sisältyy (tilavuokrat jne.). Hintaa kannattaa tästä syystä tiedustella useammalta osaamistestaajalta. Työnantajan kannattaa kartoittaa huolellisesti koulutuksen ja testauksen tarve työpaikalla ja suunnitella mahdolliseen koulutukseen ja testin järjestämiseen liittyviä asioita yhdessä testaajan kanssa.

Valvonta

Elintarvikelain mukaan Evira hyväksyy osaamistestaajat ja valvoo näiden toimintaa. Säädökset ja Eviran ohjeet ohjaavat osaamistestaajien toimintaa. Osaamistestaajat ovat julkista valtaa käyttäviä henkilöitä toimiessaan osaamistestaajina. Julkista valtaa käyttäviin osaamistestaajiin sovelletaan rikoslain virkarikoksia koskevan 40 luvun säännöksiä. Evira voi peruuttaa osaamistestaajan oikeuden toimia osaamistestaajana, mikäli tämä rikkoo olennaisesti toimintaansa koskevia määräyksiä.

Kuntien elintarvikevalvontaviranomaiset valvovat hygieniaosaamisen velvoitteen toteutumista elintarvikealan yrityksissä.

Lisätietoa

Eviran hygieniapassi internetsivut: <https://www.evira.fi/elintarvikkeet/hygieniapassi/>

Hygieniapassi asiakaspalvelu:

hygieniapassi@evira.fi

palvelupuhelin 029 5300 402 tiistaisin klo 9-12